Sähköisen viestinnän palvelulain uudistus

Liikenne- ja viestintävaliokunta 8.9.2020

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

SVPL: Mistä kyse?

- Sähköisen viestinnän palveluista annettu laki (SVPL, ent TYK) on käytännössä sähköisen viestinnän ja audiovisuaalisen median tärkein lainsäädäntökehys (yht 352 §:ää).
- Laki sisältää sääntelyä muun muassa:
  - *Verkkotoimiluvista ja taajuuksien käytöstä;*
  - *Telemarkkinoista ja huomattavasta markkinavoimasta, velvollisuuksista, telekaapelien ja tukiasemien sijoittamisesta;*
  - *Audiovisuaalisista palveluista ja radiosta, mm. radion ja TV:n ohjelmistoluvista, esteettömyydestä, markkinoinnista, eurooppalaisista ohjelmista;*
  - *Internetyhteyksien ja puhelinpalveluiden yleispalvelusta;*
  - *Kuluttajan oikeuksista viestintäpalveluissa;*
  - *Tietoturvasta ja viestinnän luottamuksellisuudesta*
  - *Vaaratiedottamisesta*

Lakimuutoksen tausta

- Viestinnän sääntely on varsin pitkälle harmonisoitua EU-tasolla.
- Muutoksen taustalla onkin kaksi 2018 lopussa voimaan tullutta, lakiin laajoja muutoksia vaativaa EU-direktiivimuutosta:
  - ”Teledirektiivi” (EU2018/1972) ja
  - Audiovisuaalisia mediapalveluita koskevan direktiivin muutos (EU2018/1808)

- Lisäksi tehdään joitakin merkittäviä muutoksia myös puhtaasti kansallisista lähtökohdista.
- Lain uudistusta valmisteltu 2019 alusta lähtien.
- **Direktiivien implementoinnin määräajat 19.9.2020 (AVMS) ja 21.12.2020 (tele).**

Valmistelusta

- Valmistelussa tavoitteena ollut laaja avoimuus ja näkemysten kerääminen.
- Hankkeella ollut sidosryhmistä koostuva seurantaryhmä.
- HE-luonnos oli lausunnoilla 20.11.2019-16.1.2020. Yhteensä 95 lausuntoa.
- Esitys käsiteltiin lainsäädännön arviointineuvostossa, joka antoi erittäin hyvää palautetta valmistelusta ja vaikutusarvioinneista
- OKV:n erityistarkastus perusoikeuksien ja perustuslain huomioimisesta.
- Kuthanek käsitteli 17.3.

SVPL ja hallitusohjelma

- Esitys liittyy myös pääministeri Marinin hallitusohjelman strategiseen tavoitteeseen elinvoimainen Suomi.
- Hallitusohjelman mukaisesti tavoitteena on toimiva viestintä ja tiedonvälitys sekä kuluttajansuojan korkean tason turvaaminen. Sisältää kirjauksia mm. yleispalvelusta.
- Lakimuutoksen tavoitteena mm. viestintäverkkoinvestointien edistäminen, kuluttajien aseman turvaaminen.

Verkot I

- Verkkotoimilupien jatkaminen ja uusiminen mahdolliseksi. Kansallisena muutoksena toimilupiin voitaisiin laittaa teknistä yhteysnopeutta koskevia vaatimuksia (16, 17 a ja b §).

- Vähäinen teletoiminta ei tarvitsisi valtioneuvoston myöntämää toimilupaa. Rajatulla alueella voitaisiin tarjota matkaviestinverkossa palveluita rajaamattomalle käyttäjäpiirille Traficomin myöntämällä radioluvalla. (6 §)

- Purettavasta vanhasta kupariyhteydestä tulisi ilmoittaa virastolle 6 kuukautta ennen purkua. Virasto voisi määrätä, että yhteys tulisi korvata vastaavalla yhteydellä, jos se on tarpeen kilpailun ja loppukäyttäjien edun turvaamiseksi. (81 c §)

Verkot II

- Liikenne- ja viestintäviraston tulisi säännöllisesti tehdä maantieteellinen kartoitus laajakaistaverkkojen kattavuudesta sekä ennuste niiden saatavuudesta. Tulokset huomioon esimerkiksi kansallisia laajakaistasuunnitelmia valmisteltaessa sekä myönnettäessä julkista tukea laajakaistaverkkojen rakentamiseen. (51 a §)

- 5g-verkkojen rakentaminen helpottuisi:
  - Pienalueen 5g-tukiaseman sijoittamiseen tai käyttöönottoon ei tarvittaisi muualla laissa edellytettyä viranomaisen myöntämää hallinnollista lupaa, elleivät arkkitehtuuriltaan, historialtaan tai luonnoltaan arvokkaiden rakennusten tai alueiden suojeluun, taikka yleiseen turvallisuuteen liittyvät syyt sitä edellytä. (229 §)

Käyttäjien oikeudet ja yleispalvelu

- Määräaikaisten matkapuhelinliittymäsopimusten enimmäiskestoksi 12kk ja kuluttajalle parempi mahdollisuus saada sopimustietojaan. Kansallisena muutoksena teleyrityksen tulisi myös tarjota nopea ja helppokäyttöinen tapa puhelinliittymäsopimuksen päättymispäivän tarkistamiseen. (109 §)

- Teleyrityksen on annettava kuluttajalle ennen sopimuksen tekemistä maksutta helppolukuinen sopimustiivistelmä. (106 b §)

- Yleispalvelun nopeutta nostettaisiin asetuksella 5mbit/s- nopeuteen (nykyään 2mbit/s). Tiettyjen palveluiden, kuten spostin, hakukoneiden ja viranomaispalveluiden tulee toimia yhteydellä. (87 §)

Valtakunnalliset tilajaanumerot eli yritysnumerot

- Kansallisena muutoksena lain 65 §:stä (puhelinverkon käytöstä perittävä korvaus) poistettaisiin valtakunnalliset tilaajanumerot
- **Tällöin teleyritykset eivät saisi jatkossa erikseen hinnoitella puhelinverkon nousevaa liikennettä valtakunnallisten tilaajanumeroiden osalta. Hinnoittelu olisi normaali mpm/pvm.**
  - Sääntely aikoinaan luotu eri tarkoitukseen: soittajalle halvempi vakiohintainen puhelu tilaajanumeroihin ilman kaukopuhelumaksuja → tätä tarkoitusta ei enää ole.
  - Osa puheluiden hinnoista kuluttajalle hyvin kalliita suhteessa muihin puheluihin (jopa yli 20snt/min), soittajat maksavat käytännössä esimerkiksi puhelinvaihdekuluja. Kuluttajat eivät tietoisia hinnoittelusta.

Audiovisuaaliset mediapalvelut

- Sääntely laajenisi AVMS-direktiivin mukaan videonjakoalustapalveluihin (26a-luku, kuvaohjelmalain muutokset). Tällaisia palveluita Suomeen sijoittuneina tässä vaiheessa ilmeisesti yksi.
  - Mm. velvollisuus käyttöehtoihin, lasten suojeluun, ilmoitusmekanismit, ilmoitetaan kun sisällössä kaupallista viestintää
- Näkö- ja kuulorajoitteisille tärkeät ääni- ja tekstityspalvelut laajenisivat tilausohjelmapalveluihin (Esim. Ruutu, Katsomo, Areena). Koskisi niitä toimijoita, joilla nykyään tekstitysvelvollisuus, osuus olisi 30 %. (211 §)
  - Lisäksi kaikkien audiovisuaalisten sisältöpalveluiden tarjoajien tulisi raportoida Traficomille esteettömyyden edistämisestä ja tehdä toimenpidesuunnitelmia.
- FM ja digitaaliset DAB-radiot pakollisiksi varusteiksi, jos M-luokan autoon asennetaan radiolaite. (Ajoneuvolaki 25 §)

Viestintäverkon kriittisiä osissa käytettävät laitteet

Osana ehdotusta täytäntöönpannaan tammikuussa 2020 valmistunut 5G:n turvallisuutta koskeva EU:n keinovalikoima (toolbox)

- Viestintäverkkolaitteita ei saisi käyttää viestintäverkon kriittisissä osissa, jos on painavia perusteita epäillä, että laitteen käyttäminen vaarantaisi kansallista turvallisuutta tai maanpuolustusta (244a §)
  - Säännöstä sovellettaisiin myös taannehtivasti nykyisiin viestintäverkkoihin. Teleyrityksellä oikeus korvaukseen, jos laite otettu käyttöön ennen lain voimaantuloa (301 a §)
- Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä laitteen poistettavaksi:
  - Omasta aloitteestaan tai ulkopuolisen tahon aloitteesta
  - Kansallisen turvallisuuden ja maanpuolustuksen vaarantumisen arvioinnissa keskeisessä roolissa ovat sisäasiain-, puolustus- ja ulkoasiainhallinto

Perustettaisiin myös verkkoturvallisuuden neuvottelukunta (244 b §)

Vaaratiedottaminen ja tiedon saannin estomääräys

- Uudeksi vaaratiedottamisen tavaksi nykyisen tv:ssä ja radiossa tapahtuvan välittämisen rinnalle lisättäisiin kohdennettu vaaratiedottaminen telepäätelaitesovellukseen (laki vaaratiedotteesta 5§)
  - *Kohdennetun tiedon saanti hätä- ja poikkeustilanteissa tulisi paremmaksi.*

- Tiedon saannin estoa koskevalla määräyksellä (estomääräys) tarkoitetaan määräystä, jolla jokin taho velvoitetaan estämään pääsy internetissä olevaan laittomaan materiaaliin. Kansallisena muutoksena poistamista koskeva määräys voitaisiin tietyin edellytyksin kohdistaa myös tietoa välittävään teleyritykseen. (185§)

Kiitos!

emil.asp@lvm.fi

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ